

Marttaliiton toimintasuunnitelma 2021

Hyväksytty vuosikokouksessa 26.9.2020

Sisällys

Hyvä arki kuuluu kaikille: Marttaliiton toimintasuunnitelma 2021.....	2
Vuoden 2021 teema on kohtuullisuus.....	2
Kotitalousneuvonnalla tekoja huomisen hyväksi	4
Neuvontaa ja toimintaa eri kohderyhmille	6
Innostavaa ja kiinnostavaa marttatoimintaa.....	8
Kansainvälistä toimintaa tyttöjen ja naisten hyväksi	10
Viestintä ja vaikuttaminen tukevat neuvonnan teemoja ja mahdollistavat kohtaamisia	11
Martta-akatemia lisää osaamista	14
Henkilöstö on marttajärjestön voimavara.....	15
Talous mahdollistaa toiminnan	16
Ydinmittarit.....	17
Tapahtumakalenteri 2021	18

Hyvä arki kuuluu kaikille: Marttaliiton toimintasuunnitelma 2021

Martat on kotitalousneuvontajärjestö, jonka tehtävänä on edistää kotien ja perheiden toimivaa ja kestävää arkea. Strateginen lupauksemme on tehdä arjen tekoja huomista varten. Toiminnassamme korostuvat käytännölliset ja vaikuttavat ratkaisut. Kotitalous- ja puutarha-asiantuntijamme toimivat yhdessä marttojen kanssa kestävän kulutuksen käytännön ratkaisujen lähettiläinä ja neuvonnallamme saamme ihmiset muuttamaan arjen valintojaan kestävämpään suuntaan.

Vuosi 2021 on marttajärjestön strategiakauden toinen vuosi. Toimintasuunnitelma edistää marttajärjestön strategian toteutumista. Toiminnan lähtökohtia ovat strategian lupaukset ja strategiset tavoitteet. Toiminnallemme tärkeitä periaatteita ovat yhdessä tekemisen ilo, kestävät valinnat ja avoimuus. Martoissa ammattilaiset ja jäsenet, martat, toimivat rinta rinnan. Tavoitteemme ja vuoden 2021 teema on kaikkien marttojen, marttayhdistysten, marttapiirien ja Marttaliiton yhteinen. Kutsumme yhteistyökumppanimme ja kaikki Suomessa asuvat mukaan edistämään tavoitteitamme.

Vuoden 2021 teema on kohtuullisuus

Vuonna 2021 Marttojen teema on kohtuullisuus. Jotta ilmastonmuutoksen pahimmat vaikutukset voitaisiin ehkäistä, tulee maapallon keskilämpötilan nousu rajoittaa 1,5 asteeseen esiteolliseen aikaan verrattuna. Tämän hetkisen päästökehityksen perusteella ollaan tästä globaalista tavoitteesta vielä kaukana. Nykyisen kulutustasomme ja ilmastotavoitteiden välillä on valtava kuilu.

Huominen arki rakentuu tämän päivän teoista. Kestävä kehitys ja ympäristöystävälliset toimintatavat ovat aina olleet osa Marttojen neuvontaa. Tänäpäin tarvitsemme entistäkin enemmän tekoja huomista varten. Tiedostamme kohtuullisen kulutuksen välttämättömyyden. Tuomme konkreettisesti esille, millaisia muutoksia ja valintoja arjessa ja kulutuksessa tarvitaan, jotta luonnonvarojen kulutuksessa ja suomalaisten hiilijalanjäljessä päästään kestäväälle tasolle sekä neuvomme, kuinka se tehdään. Tuomme myös esille, millaisia muutoksia yhteiskunnan rakenteissa tulisi tapahtua, jotta siirtymä kohti hiilineutraalia kiertotalousyhteiskuntaa on mahdollinen.

Haluamme, että yksi maapallo riittää. Jos kaikki kuluttaisivat luonnonvaroja yhtä paljon kuin suomalaiset, tarvittaisiin lähes neljä maapalloa tuottamaan tarvittavat luonnonvarat. Vuoden 2021 teemamme, kohtuullinen kulutus ja matka kohti 1,5 asteen elämäntapoja näkyy läpileikkaavana vuoden toiminnassa, aineistoissa, tapahtumissa, Martta-akatemiassa, viestinnässä ja vaikuttamisessa.

Asumisen hiilijalanjäljen pienentäminen edellyttää tietoa kestävästä energiaratkaisuista ja taitoa pienentää energiankulutusta. Myös kohtuullinen kulutus, jätteiden välttäminen, kierrätyksen tehostaminen ja kestävä liikkuminen vievät kohti hiilineutraaliutta.

Ruokavalinnoilla voidaan vähentää ruoantuotannon vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen, vedenkulutukseen ja maankäyttöön sekä ilmasto- ja rehevöittämisvaikutuksia. Kasvisten käytön lisääminen, lihan kulutuksen, erityisesti punaisen lihan ja ruokahävikin vähentäminen pienentävät ruoan ympäristökuormaa. Ravitsemussuosittelun mukainen kasvisvoittoinen ruoka edistää terveyttä ja on ympäristön kannalta mahdollisimman kestävä.

Luonnontuotteiden, marjojen, sienten ja yrttien, kerääminen on osa kestävästä ruokajärjestelmästä. Martoilla on tärkeä rooli huolehtia siitä, että luonnontuotteiden kerääminen perinne säilyy. Osana kansallista ruokaturvaa sekä huoltovarmuutta on tärkeää kehittää myös kaupunki- ja kotitarveviljelyä. Kaupunki- ja kotitarveviljely lisää aktiivista ruokakansalaisuutta. Ruoan kasvattaminen itse auttaa ymmärtämään mistä ja miten ruoka tulee. Ymmärtäminen lisää arvostusta ja motivoi pienentämään myös ruokahävikkiä.

Marttojen kotipuutarhaneuvonta ohjaa käyttämään luonnonmukaisia viljelytoimia ja vaalimaan kotipihan monimuotoisuutta. Luonnon monimuotoisuus turvaa elämän mahdollisuudet maapallolla myös tulevaisuudessa. Ilmastonmuutos kiihdyttää monimuotoisuuden heikkenemistä ja luonnon köyhtyminen puolestaan vähentää mahdollisuuksia sopeutua ilmastonmuutokseen.

Martoissa tahto osata itse muuttuu toiminnaksi. Muutamme maailmaa tekemällä pieniä asioita isosti. Tänä vuonna haastamme martat, marttayhdistykset ja kumppanimme, päätöksentekijät ja elinkeinoelämän tekemään tekoja, jotta yksi maapallo riittää.

YKSI MAAPALLO RIITTÄÄ

Vahvistamme marttojen roolia aktiivisina ilmasto- ja ympäristökansalaisina ja -toimijoina matkalla kohti 1,5 asteen elämäntapoja.

Tavoitteet

- Innostaa marttoja toimimaan ympäristömarttoina ja edistämään ilmastokestävää arkea ja kohtuullista kulutusta.
- Helpottaa ihmisten käyttäytymisen muutosta konkreettisilla ja innostavilla kohtuullisen kulutuksen neuvoilla ja esimerkeillä.
- Herättää keskustelua kohtuullisesta kulutuksesta.

Toimenpiteet

- Marttailuviikon 25.-31.10. teema on Yksi maapallo riittää. Marttaliitto tekee piirien ja yhdistysten käyttöön materiaalia ja toimintamallin Marttailuviikon tapahtumiin.
- Ympäristömartat, yhdistykset ja piirit toteuttavat neuvontatilaisuuksia sekä Yksi maapallo riittää -marttailtoja ja -tapahtumia.
- Piirit järjestävät ympäristömartoille ketjukoulutuksia.
- Marttaliitto tuottaa verkko-opinnot kohtuullisesta kulutuksesta ja 1,5 asteen elämäntavoista asiantuntijoille ja vapaaehtoisille.
- Marttaliiton vuosikokousseminaarin aihe on Yksi maapallo riittää.

Kotitalousneuvonnalla tekoja huomisen hyväksi

Marttaliiton ja 14 marttapiirin kotitalous- ja puutarhaneuvonnan asiantuntijat antavat ruokaan, kodin talouteen ja kodinhoitoon sekä puutarhaan ja ympäristöön liittyvää neuvontaa kursseilla, luennoilla ja erilaisissa tapahtumissa. Vuonna 2021 neuvonnassamme kiinnitetään huomiota erityisesti tekstiileihin, asumiseen, ruokaan ja luonnontuotteisiin sekä kotipuutarhan hoitoon.

Kotitalousneuvontajärjestöllä on merkittävä rooli kotitalouksien omatoimisen varautumisen kehittäjinä ja tukijoina. Neuvonnalla ja taitojen opettamisella vahvistetaan kansalaisten kykyä selviytyä erilaisista arjen häiriötilanteista, esimerkiksi yllättävästä sairastumisesta, sähkökatkosta, lakoista, luonnonilmiöistä ja muista yhteiskunnan häiriötilanteista.

Tavoitteet

- Kestävän ja kohtuullisen kulutuksen, kiertotalouden ja terveyden edistäminen.
- Vastuullisten, ympäristöystävällisten ja terveellisten ruokavalintojen edistäminen.
- Sähköinen neuvonta on helposti kaikkien saavutettavissa.
- Neuvonnalla ja taitojen opettamisella vahvistetaan kansalaisten kykyä selviytyä erilaisista arjen häiriötilanteista.
- Kestävän asumisen ratkaisujen saaminen käytäntöön.
- Arjen hallinnan tukeminen ja kädentaitojen vahvistaminen.
- Yhdenvertaisuuden edistäminen.

Toimenpiteet

- Tarjoamme arkea helpottavia, elämyksiä tuottavia ja osallistavia neuvontapalveluja. Neuvonnassa kohdataan ihmisiä niin kursseilla kuin muissa tapahtumissa.
- Marttapiireissä ja yhdistyksissä järjestetään kohtuulliseen kulutukseen, kestäviin ruokavalintoihin, vastuullisten tekstiilien kuluttamiseen, asumiseen ja puutarhaan liittyviä kursseja ja tapahtumia. Marttaliitto tuottaa sisältöjä, toimintamalleja ja aineistoja neuvonnan tueksi sekä tekee viestintää ja vaikuttamistyötä sekä järjestää asiantuntijoille täydennyskoulutusta.
- Kohtuullisen kulutuksen sisällöissä hyödynnetään laskelmia kohtuullisen kulutuksen viitebudjettien hiilijalanjäljistä. Taloudenhallinta sisällytetään kurssitoimintaan ja viestintään.
- Kannustamme tekemään vastuullisia ja kestäviä ruokavalintoja. Neuvontamme pohjana ovat suomalaiset ravitsemussuositukset, joissa kehoitetaan lisäämään kasvisten, erityisesti juuresten ja palkokasvien ja kotimaisen kalan käyttöä. Ruoka- ja ravitsemusneuvonnassa korostetaan ympäristöystävällisiä valintoja ja ruoka-aineita sekä suomalaisia luonnonantimia. Marttaliitto tuottaa uusia ruokakursseja Martan koti ja keittiö, Keittiötiimi ja Makujen akatemia -konsepteihin sekä viestii ja vaikuttaa kestävän ruoan puolesta.
- Kehitämme Kestävän ruoan tietopankkia vuonna 2020 tehtävän suunnitelman mukaisesti, mikäli siihen saadaan rahoitus.
- Vaikutamme asumisen ympäristövaikutuksiin neuvomalla energiankulutuksen ja jätteiden synnyn vähentämisessä sekä kierrätyksessä. Olemme mukana Energiansäästöviikossa. Neuvomme ekologisessa kodinhoidossa.
- Toteutetaan opintonsa aloittaville ja omaan kotiin muuttaville nuorille suunnattuja Uusia alkujä -tapahtumia syyskuussa eri puolilla Suomea, jos yhteistyökumppanit ja rahoitus varmistuvat. Tapahtumat edistävät kiertotaloutta.
- Innostamme tutustumaan omaan pihaan ja tarkastelemaan sitä kokonaisuutena sekä osana ympäröivää luontoa. Kotipuutarhaneuvonnassa korostetaan huolellisen pihan suunnittelun ja perustamisen sekä kasvien ja maan hoidon merkitystä. Ohjaamme kasvivalinnoissa kotimaisiin, kestäviin ja turvallisiin valintoihin. Neuvomme suosimaan suositaan luonnonmukaisia viljelytapoja. Kannustamme kasvattamaan lähiruokaa pihalla ja parvekkeilla sekä lisäämme kotitarveviljelyn osaamista pitkäaikaisten kriisien varalle. Marttaliitto tuottaa uusia puutarhakursseja Martan koti ja keittiö -sarjaan.

- Edistämme kotitalouden omaehtoista varautumista viestimällä ja neuvomalla varautumista, kotivaraa ja kotitarveviljelyä. Käytämme neuvonnassa Kolmen päivän kotivara ja 72tuntia -aineistoja. Piirit antavat neuvontaa varautumisesta ja järjestävät vapaaehtoisille ketjukoulutuksia ja osallistuvat alueelliseen verkostotyöhön.
- Sähköisessä neuvonnassa tarjotaan uusia keinoja ja innostusta ratkaista arjen pulmia. Neuvoja löytyy martat.fi-sivuston Marttakoulusta, Kysy martalta -chatissä sekä MartatTV:ssä. Arkea helpottavia vinkkejä jaetaan päivittäin järjestön sosiaalisen median kanavissa.
- Toteutetaan Kestävä arki -tutkimus.

MAAILMAN SUURIN MARTTAILTA ON VAATTEIDENVAIHTOPÄIVÄ

Marttayhdistysten vuoden suurin tapahtuma, Maailman suurin marttailta, on vaatteidenvaihtopäivä. Järjestyksessään kolmas Maailman suurin marttailta kutsuu viikolla 16 (19.-25.4.) martat koolle vaikuttamaan tekstiilien kestävään käyttöön.

Tekstiilien tuotanto vaatii paljon luonnonvaroja ja tuottaa hiilidioksidipäästöjä. 15 viime vuoden aikana vaatteiden tuotannon on arvioitu kaksinkertaistuneen. Samanaikaisesti yksittäisten tuotteiden keskimääräinen käyttöikä on lyhentynyt huomattavasti. Kuluttajana meistä jokainen voi toimia vastuullisesti ja harkiten hankkiessaan uusia vaatteita. Kannustamme tekstiilien kohtuulliseen kulutukseen, ottamaan selvää tekstiilituotteiden alkuperästä, vaihtamaan ja kierrättämään.

Tavoitteet

- *Martat edistävät tekstiilien vastuullista ja kohtuullista kuluttamista ja kiertotaloutta. Kannustamme harkitsemaan, korjaamaan ja kierrättämään.*
- *Puolet marttayhdistyksistä osallistuu Maailman suurimpaan marttailtaan.*
- *Tapahtumat innostavat uusia ihmisiä mukaan marttoihin.*
- *Tapahtumien yhteydessä martat ja vaatteiden kestävä käyttö näkyvät mediassa.*

Toimenpiteet

- *Kutsumme kaikki yhdistyksemme ja marttapiirit mukaan Maailman suurimman marttaillan toteutukseen. Martat kokoontuvat samalla viikolla eri puolilla Suomea.*
- *Marttaliitto uusii Garderobi - Harkitse, korjaa ja kierrätä -aineiston ja tekstiilien kestävä kulutuksen viestintämateriaalit.*
- *Marttaliitto tuottaa Maailman suurimman marttaillan materiaalin, jossa on yhteisen ohjelman toteutukseen tarvittavat toimintaohjeet, video- tai muuta materiaalia, tarjoiluehdotus sekä vinkkejä illan järjestämiseen. Jokainen marttayhdistys voi muokata marttaillasta itselleen sopivan.*
- *Maailman suurimman marttaillan tapahtumissa kerrotaan tekstiilien tuotannon ja kuluttamisen ympäristövaikutuksista ja eettisistä näkökulmista, ja neuvotaan tekstiilien kohtuullisesta kuluttamisesta ja vastuullisesta hankinnasta sekä vaatteiden hoidosta, korjaamisesta ja tuunauksesta.*
- *Maailman suurin marttailta voi olla kaikille avoin, yhdistyksen sisäinen tai useamman yhdistyksen yhdessä järjestämä tapahtuma.*
- *Tekstiilien kestävä ja kohtuullinen kulutus, harkitseminen, korjaaminen ja kierrätys näkyvät myös Marttaliiton ja piirien viestinnässä ja tapahtumissa.*

Neuvontaa ja toimintaa eri kohderyhmille

Toteutamme kotitalousneuvontaa kohdennetusti eri kohderyhmille yhteistyössä kumppaniemme ja rahoittajiemme kanssa. Tuemme neuvonnallamme niitä, jotka erityisesti tarvitsevat tukea ja vähennämme yhteiskunnan eriarvoisuutta. Neuvontaa kohdennetaan lapsille ja lapsiperheille, nuorille, ikäihmisille, maahanmuuttajille, mielenterveys- ja päihdekuntoutujille sekä rikostaustaisille ja heidän läheisilleen sekä martoille.

Tavoitteet

- Kohdennettu neuvonta voimaannuttaa, vahvistaa arjen taitoja, kohentaa arkiryhtiä, lisää kädentaitoja ja yhdessä tekemistä sekä vahvistaa sosiaalisia taitoja ja osallisuutta sekä edistää yhdenvertaisuutta ja kestävästä kehitystä.
- Kehitetään osaamisen tunnistamista osana kohdennettua neuvontaa.
- Sisällöissä huomioidaan kestävä ja kohtuullinen kulutus, talousosaaminen, kodinhoito ja varautuminen.

Arki sujuvaksi

Valtakunnallisen Arki sujuvaksi -toiminnan tavoitteena on arkielämän helpottuminen ja arjenhallinnan taitojen vahvistuminen sekä sosiaalisten taitojen kohentuminen käytännön kotitalouskurssien avulla. Maahanmuuttajakursseilla tavoitteena on lisäksi arjen sanaston oppiminen. Kohderyhmänä ovat työpajanuoret, mielenterveys- ja päihdekuntoutajat, maahanmuuttajat ja heidän perheensä sekä rikosseuraamusasiakkaat. Tärkeimmät valtakunnalliset kumppanit ovat Valtakunnallinen työpajayhdistys (TPY) ry, Rikosseuraamuslaitos ja Kriminaalihuollon tukisäätiö. Toimintaa rahoittaa sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotolla.

Karjalan Kulttuurirahaston ruokakulttuurihanke

Karjalan Kulttuurirahaston tukeman hankkeen tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa Karjalan rikasta ruokakulttuuria ja kädentaitoja pitämällä ruoka- ja leivontakursseja. Toiminta suunnataan lapsille ja nuorille kaikissa marttapiireissä.

Kotoisa

Kotoisa-hanke vahvistaa rikostaustaisten ja heidän läheistensä arjen ja asumisen taitoja. Kehittämishanke kehittää vaikuttavampia työmuotoja tukemaan rikostaustaisten sujuvaa arkea ja rikoksetonta elämää. Yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen ja muiden järjestöjen toteutettavassa hankkeessa tuotetaan uusia materiaaleja ja työkaluja rikosseuraamusasiakkaiden parissa tehtävän työn tueksi. Vuonna 2021 hankkeen keskeisenä tavoitteena on kehittää työparityöskentelyä yhdessä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa sekä juurruttaa ja levittää kehitettyjä toimintoja valtakunnallisesti Arki sujuvaksi toimintaan. Toimintaan haetaan jatko-rahoitusta sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotosta.

Lapsiperheiden arjen tukeminen

Marttajärjestö tukee pikkulapsiperheiden arkea ja vahvistaa hyvinvointia kotitalousneuvonnalla. Kehitämme ja tuotamme lapsiperhepalveluita alueellisesti ja valtakunnallisesti. Kaikissa piireissä tehtävän toiminnan kohderyhmänä ovat perheet, joissa nuorin lapsi on alle 1,5-vuotias ja tarvetta arjen hallinnan taitojen kehittämiseksi. Perheiden arkea tuetaan luennoilla, kursseilla ja kurssisarjoilla sekä neuvonnallisilla kotikäynneillä. Toiminnassa tehdään alueellista ja valtakunnallista yhteistyötä mm. kuntien ja järjestöjen kanssa. Lisäksi olemme mukana kehittämässä valtakunnallista perhekeskustoimintaa. Toimintaan haetaan jatkorahoitusta sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotosta.

Miksi pakkausmerkinnät?

Miksi pakkausmerkinnät -hankkeen (2019-2021) viestintä- ja neuvontakampanja edistää elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä olevien päiväys-, ravintosisältö-, alkuperämaamerkintöjen sekä EU-laaturjärjestelmien mukaisten merkkien tuntemusta sekä kiinnostusta niitä kohtaan. Yhteistyössä Luomuliiton, Kuluttajaliiton ja Ruokatiedon kanssa toteutettavassa hankkeessa ovat mukana kaikki marttapiirit. Vuonna 2021 hankkeessa toteutetaan alueellisia neuvontatilaisuuksia, radiokampanja, kyselytutkimus ja loppuseminaari.

Rahat riittää

Takuusäätiön ja Marttaliiton yhteisen Rahat riittää! -kehittämishankkeen tavoitteena on kotitalouksien talous- ja velkaongelmia ehkäisevän ja selviytymistä tukevan talousosaamisen vahvistaminen. Hankkeessa kehitetään ja pilotoidaan materiaaleja ja toimintatapoja sekä vaikutetaan oikea-aikaisen talousneuvonnan saatavuuteen vahvistamalla marttapiirien verkostoja niin, että marttojen talousneuvonta tavoittaa aiempaa useampia. Lisäksi hankkeessa tehdään vaikuttamistoimintaa. Hankkeen kohderyhmät ovat itsenäistymässä olevat nuoret ja työelämästä eläkkeelle siirtymässä olevat henkilöt. Hankkeen neuvontaa toteutetaan osassa marttapiirejä, mutta verkostojen vahvistaminen hyödyttää kaikkia piirejä. Toimintaan haetaan jatko-rahoitusta sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotosta.

Viekas LIFE

Viekas LIFE -vieraslajihanke (2018-2023) on vieraslajien kartoitukseen, torjuntaan ja tietoisuuden levittämiseen keskittyvä hanke. Hanketta johtaa ja koordinoi Suomen Luonnonsuojeluliitto. Marttojen lisäksi hankkeen muita yhteistyökumppaneita ovat Luonto-Liitto, Luonnonvarakeskus, Luonnontieteellinen keskusmuuseumo sekä Jyväskylän ja Riihimäen kaupungit. Hankkeen päärahoittaja on EU:n LIFE-ohjelma. Vuonna 2021 järjestetään alueellisia koulutus- ja luentotilaisuuksia, verkkoluentoja ja chat-neuvontaa. Martat toimivat hankkeessa tiedon välittäjinä, verkostoituvat oman paikkakuntansa muiden toimijoiden kanssa, järjestävät marttailtoja ja muita tapahtumia sekä innostavat ja opastavat vieraslajien kartoitukseen ja torjuntaan.

Vilppu

Vilppu-toiminnan tavoitteena on ikääntyvien ja lapsiperheiden terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen. Toiminnalla ehkäistään syrjäytymistä ja tuetaan ikääntyvien ja lapsiperheiden arjen taitoja ja ikääntyvien kotona asumista. Osallistujat saavat ystäviä ja vertaistukea sekä oppivat uusia arkea helpottavia taitoja. Toiminta on voimaa-antavaa, tukee osallistujia sekä tarjoaa merkityksellisyyden kokemuksia. Työntekijöiden ja vapaaehtoisten tukena on vapaaehtoistoiminnan malli, johon sisältyy mm. koulutuksia ja tukea antavia tapaamisia ja materiaaleja. Vilpun toimintamuotoja ovat ikääntyvien ja lapsiperheiden ryhmätoiminta ja Ystävähavila-tempaukset. Toimintaan haetaan jatko-rahoitusta sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotosta.

Innostavaa ja kiinnostavaa marttatoimintaa

Martat on vahva yhteisö, jossa tehdään ja opitaan yhdessä. Järjestön voima on jäsenissä, yhdistyksissä ja toimintaryhmissä. Järjestötoiminnan kehittämisen tavoitteena on innostava ja kiinnostava marttatoiminta, johon halutaan tulla ja jossa halutaan olla mukana. Marttailussa korostuukin yhdessä tekemisen ilo. Haluamme saada nykyistä suuremman joukon toimimaan marttojen tavoitteiden ja arvojen mukaisesti sekä ilmastokestävyys- ja kohtuullisuuden puolesta. Martat tekevät hyvää minulle, meille, lähiyhteisölleen ja maailmalle.

Tavoitteet

- Marttajärjestön jäsenyys koetaan kiinnostavaksi. Mukaan tulee enemmän uusia jäseniä, kuin mitä järjestöstä erotaan.
- Yhdistyksillä on hyvät edellytykset toimia.
- Marttailu mahdollistaa erilaisia, vaikuttavia ja sisältölähtöisiä kohtaamisia.
- Valtakunnalliset teemat ja tapahtumat innostavat marttayhdistyksiä järjestämään marttailtoja ja tapahtumia.
- Martoissa on kiinnostavia tapoja toimia vapaaehtoisena ja järjestö tarjoaa uudenlaisia vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia.

Toimenpiteet

- Tuemme marttapiirien ja yhdistysten toimintaa tekemällä valmiin toimintasuunnitelmapohjan, jossa näkyvät vuoden keskeiset toiminnot ja painopisteet. Toiminnasuunnittelulla vahvistetaan järjestön yhteisten teemojen ja tapahtumien valtakunnallista toteutumista.
- Martat.fi-sivujen Yhdistyskanava on marttayhdistysten tietopankki. Yhdistyskanavaa päivitetään säännöllisesti ja sieltä löytyvät muun muassa vuoden valtakunnallisten tapahtumien ohjeet ja monenlaisia ideoita marttailoihin.
- Järjestöviestintä levittää toimivia käytänteitä ja onnistumisia. Sähköinen yhdistyskirje välittää ajankoh- taista tietoa.
- Yhdistysten hallituksen jäsenille järjestetään koulutusta ja heille on tarjolla ajantasaisia materiaaleja.
- Marttaliitto tuottaa marttailanmalleja ja ideoita vuoden keskeisimmistä teemoista ja tukee niillä kiin- nostavan yhdistystoiminnan tekemistä. Piirit järjestävät yhdessä vertaismarttojen kanssa alueellisia toi- minnansuunnitteluiltoja.
- Vuoden suurimmat valtakunnalliset tapahtumat ovat Maailman suurin marttailta on vaatteidenvaihto- päivä ja Marttailuviikko: Yksi maapallo riittää. Syyskuun alussa tehdään sieniretkiä yhteistyössä Suomen Ladun kanssa teemalla hyvinvointia luonnosta. Jo perinteeksi muodostuneeseen tapaan Lokakuu on puurokuu.
- Marttojen superkuu järjestetään 2-3 marttapiirissä eri puolilla Suomea.
- Marttaliitto on mukana HelsinkiPridessä ja kannustaa yhdistyksiä mukaan alueellisiin tapahtumiin.
- Vapaaehtoisille järjestetään valtakunnallinen koulutus ja heille on tarjolla kiinnostavia tehtäviä. Sisältö- vapaaehtoisille eli ruoka-, puutarha-, sieni-, ympäristö-, käsityö-, kansainvälisille ja vertaismartoille teh- dään kiinnostavia ja uuden oppimisen mahdollistavia sisältöjä.
- Lähimartat toimivat Vilppu-hankkeessa lapsiperheiden ja ikäihmisten tukena ja hyvinvointia edistäen eri puolilla Suomea. Toiminta on voimaannuttavaa, yhteisöllistä ja osallistavaa ja tarjoaa mielekkäitä vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia martoille ja muille vapaaehtoistoiminnasta kiinnostuneille.
- Kannustetaan perustamaan isoihin kaupunkeihin monikulttuurisia ja yhdenvertaisuutta edistäviä toi- mintaryhmiä.
- Yhdistysten jäsenhankintaa tuetaan innostavilla materiaaleilla.
- Vuonna 2020 toteutettavan jäsen- ja yhdistyskyselyiden sekä eronneille tehtävän kyselyn tuloksia hyö- dynnetään kehittämisessä ja toiminnassa vastataan niissä nousseisiin tarpeisiin.

KÄSITYÖTOIMINNASSA TUUNATAAN VANHASTA UUTTA

Käsityöt ovat osa monen marttayhdistyksen toimintaa ja eri puolilla Suomea toimii yhdistysrajat ylittäviä Kässämarttaryhmiä ja Kässäkahviloita. Marttailloissa, kässäleireillä tai Kässäkahviloissa tehdään ja opitaan yhdessä sekä siirretään osaamista ihmiseltä ja sukupolvelta toiselle. Toiminta perustuu vertaisuuteen ja yhdessä oppimiseen, kokeilemiseen ja onnistumisen kokemuksiin. Samalla opitaan arvostamaan omaa osaamista ja luovuutta.

Tavoitteet

- *Käsityötoiminta innostaa harrastamaan käsitöitä yhdessä ja elvyttää käsillä tekemisen taitoa.*
- *Kädentaidot auttavat tekemään valintoja kestäväan arkeen. Kun osaa itse tehdä, korjata tai tuunata, voi säästää rahaa ja luontoa.*
- *Käsityötoiminnassa suunnitellaan ja tehdään vanhasta uutta.*

Toimenpiteet

- *Toteutetaan kierrätysmateriaaleista tehdyn kassin suunnittelu- ja toteutuskampanja.*
- *Marttayhdistykset ja Kässäkahvilat järjestävät marttailtoja ja kokoontumisia, joissa tehdään käsilaukkuja, ostoskasseja ja viikonloppulaukkuja. Laukku voi olla tehty millä tahansa tekniikalla ja materiaaleissa vain luovuus on rajana. Tehdyistä laukuista järjestetään näyttelyitä. Laukun voi pitää itsellä tai antaa lahjaksi.*
- *Martat-lehdessä ja Martat.fi-sivujen Marttakoulussa julkaistaan laukun ohjeita.*
- *Marttaliitto perustaa ideoiden ja tehtyjen kassien kuvien jakamista varten Facebook-ryhmän.*

Kansainvälistä toimintaa tyttöjen ja naisten hyväksi

Marttaliiton kansainvälinen toiminta edistää haavoittuvassa asemassa olevien tyttöjen ja naisten asemaa tarjoamalla mahdollisuuden opiskella, elättää itsensä, tehdä omia valintoja ja puolustaa omia oikeuksiaan. Kotitalous-, ravitsemus- ja yrittäjyysneuvontaa annetaan köyhille, vammaisille, syrjäseudulla asuville ja vähän koulutetuille tytöille ja naisille Afrikassa. Tuemme kaikkia elämään itselleen sopivaa hyvää elämää, myös globaalisti. Yhdenvertaisuustavoitteidemme mukaisesti aloitamme heistä, jotka ovat kaikkein vaikeimmassa asemassa.

Kansainväliset kumppanuutemme Kotitalousalan kattojärjestössä (International Federation for Home Economics, IFHE) ja Pohjoismaisessa Naisliitossa (NKF) antavat mahdollisuuden jakaa kohtuulliseen kuluttamiseen liittyvää osaamistamme kansainvälisissä verkostoissa.

Tavoitteet

- Teemme tyttöjen ja naisten aseman parantamiseksi entistä vaikuttavampaa kehitysyhteistyötä köyhimmissä maissa yhdessä paikallisten ja suomalaisten kumppaniemme kanssa.
- Aktiivinen viestintä kehitysyhteistyöstä kiinnostaa marttoja ja suurta yleisöä sekä innostaa lahjoittamaan hankkeisiin.
- Martat ovat kiinnostuneita verkostoitumaan kansainvälisesti ja osallistuvat aktiivisesti Marttaliiton järjestämiin matkoihin.

Toimenpiteet

- Laajennamme ja syvennämme Etiopian ja Malawin kehitysyhteistyöhankkeita.
- Käynnistämme vähiten kehittyneisiin maihin kuuluvassa kohteessa uuden kehitysyhteistyökumppanuuden käyttäen hyväksi yhteistyöverkostojamme Suomessa ja kansainvälisissä järjestöissä. Hanke suunnitellaan tulevan hankekumppanin toiveita kunnioittaen ja Marttaliiton strategisia tavoitteita noudattaen.
- Koulutamme marttoja ja viestimme heidän kanssaan ja heille.
- Aloitamme vuonna 2022 Suomessa järjestettävän Pohjoismaiden Naisliiton (NKF) kesäkonferenssin valmistelut.

Viestintä ja vaikuttaminen tukevat neuvonnan teemoja ja mahdollistavat kohtaamisia

Marttajärjestö on vahva ja luotettu yhteiskunnallinen mielipidevaikuttaja, joka vaikuttaa sekä suuren yleisön että marttojen tietoisuuteen, asenteisiin, arvoihin ja käyttäytymiseen. Vaikutamme yhteiskunnallisesti erityisesti kestäväan kehitykseen ja ympäristöön liittyvissä kysymyksissä. Viestintämme innostaa marttoja toteuttamaan strategiaamme lupauksia ja viemään niitä eteenpäin arjessa. Strategia ohjaa kaikkea marttajärjestön vaikuttamistyötä.

Tavoitteet

- Marttajärjestö säilyttää asemansa johtavana ja luotetuimpana neuvontajärjestönä, arjen asiantuntijana ja näkyvänä yhteiskunnallisena vaikuttajana.
- Tavoitamme aiempaa paremmin myös ne, jotka eivät ole jäseniä.
- Uuden strategian lupaukset näkyvät keskeisesti sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä.
- Vaikuttamistyömme on pitkäjänteistä. Vaikuttamistyötämme tehdään kestäväan kehityksen vaikuttamissuunnitelman mukaisesti. Martoilla on tärkeä vaikuttajarooli asiantuntijoidemme rinnalla.
- Marttojen vaikuttamisteemat näkyvät kuntavaalikeskustelussa.
- Viestinnällinen yhteistyö muiden neuvontajärjestöjen ja yhteistyökumppaneiden kanssa on joustavaa ja hyödyllistä.

Toimenpiteet

- Sähköinen viestintäkalenteri mahdollistaa viestintämme ketteryyden, näkyvyyden ja oikea-aikaisuuden. Marttaliitto tuo kalenterin kautta sisältöjä viestittäviksi piirien omilla viestintäkanavilla.
- Osallistumme YouGovin Vaikuttajaorganisaatiot kuluttajakyselyyn.
- Otamme kantaa ja toimimme aktiivisesti strategisten tavoitteidemme kannalta merkittävässä työryhmissä marttajärjestön vaikuttamistavoitteiden edistämiseksi.
- Laadimme kuntavaalitavoitteet ja vaikutamme puoleisiin ja ehdokkaisiin.
- Järjestämme marttojen EU-tutustumismatkan.
- Marttaliiton kriisiviestintäsuunnitelma päivitetään.

DIGITAALISTEN PALVELUIDEN JA KOHTAAMISEN PARANTAMINEN

Martat.fi-sivusto on marttajärjestön suurin oma media, jossa vierailaan miljoonia kertoja vuodessa. Vuonna 2020 alkaneessa kehittämissuorjektissa lisätään sivuston käytettävyyttä ja saavutettavuutta.

Tavoitteet

- *Martat.fi-sivut palvelevat käyttäjiään tarjoten neuvontaa ja tietoa entistä käytettävämmin ja saavutettavammin.*
- *Yksilöllinen palvelukokemus paranee.*
- *Liity jäseneksi -sivun kävijämäärä kasvaa.*
- *Analytiikan perusteella sivuja per istunto -luku sekä vierailun kesto Martat.fi:ssä kasvaa.*
- *Toiminnasta saatavaa tietoa käytetään kehittämisen lähtökohtana ja perustelemaan tehtäviä valintoja.*

Toimenpiteet

- *Vapaaehtoistoiminnan koordinoiminta, jäsentietohallintaa, koulutus- ja kurssitoimintaa ja verkkosivujen kävijöitä tukeva ja aktivoiva asiakkuuksienhallintajärjestelmä (CRM) on tuotannossa ja sitä laajennetaan hallitusti.*
- *Jäsenpalveluja, jäsenhankintaa ja tapahtumaosallistumista tukeva mobiilisovellus (applikaatio) rakennetaan, otetaan käyttöön ja integroidaan taustajärjestelmiin. Myös sen seuraava kehitysvaihe aloitetaan.*
- *Martat.fi:n saavutettavuus tuodaan WCAG-kriteerien AA-tasolle.*
- *Järjestötoiminnan ja neuvonnan seurantajärjestelmän kehittäminen jatkuu.*

Martat-lehti vahvistaa marttaidentiteettiä

Martat-lehti on jokaisen martan jäsenetu. Se tekee näkyväksi marttailun monet kasvot ja toiminnan mahdollisuudet. Kuusi kertaa vuodessa ilmestyvän lehden sisällön ja ulkoasun suunnittelussa ja toteutuksessa käytetään lukijatutkimuksen 2020 tuloksia ja lehti uudistuksessa sovittuja linjauksia.

Lehti rohkaisee jäseniä sitoutumaan järjestöön ja löytämään oman tapansa olla martta sekä vahvistaa jokaisen martta-identiteettiä. Se pitää jäsenet ajan tasalla järjestön tapahtumista ja linjasta. Tarjoamme lehden sivuilla kiinnostavaa sisältöä elämään, tuemme jäsenyyttä ja yhdistysten toimintaa ja lisäämme järjestön näkyvyyttä sekä vahvistamme Marttojen brändiä.

Tavoitteet

- Martat-lehti syventää toiminnan keskeisiä sisältöjä, antaa uusia näkökulmia ja keskustelunaiheita, kuulee lukijoita ja antaa heille näkyvyyttä ja kuuluvuutta.
- Lehti tarjoaa tietoa Marttojen toiminnasta myös sellaisilla alueilla, joita ei perinteisesti liitetä järjestöön, kuten toiminta erityistä tukea tarvitsevien kohderyhmien parissa.
- Paikan päällä tehdyt jutut motivoivat marttoja ja palkitsevat aktiivisia osallistujia. Lehti toimii järjestön muistina, jonka kautta voidaan pitkänkin ajan jälkeen nopeasti hahmottaa, mitä järjestöllä oli meneillään vuonna 2021.

Toimenpiteet

- Kohtuullisuus on lehden läpäisevä teema. Lehdessä teemaa syvennetään, lukijoita motivoidaan toimimaan ja heille annetaan esimerkkejä hyvistä ratkaisuista ja aktiivisesti toimivista henkilöistä.
- Kohtuullisuutta käsitellään lehdessä Marttojen eri toiminta-alueiden kautta: yhdistys- ja järjestötoiminnassa, ruoassa ja ravitsemuksessa, puutarhassa, kodinhoidossa ja -taloudessa, kansainvälisessä toiminnassa, käsitöissä. Jutut ja laajemmat juttusarjat suunnitellaan yhdessä kyseisistä alueista vastaavien henkilöiden kanssa.
- Lehden ilmestymisaikataulussa huomioidaan järjestön suurimmat tapahtumat (mm. sienipäivä ja Marttailuviikko) mukaan, niin että tapahtumissa on lehden aineisto käytössä. Oikein ajoitetut jutut tukevat toimintaa piireissä ja yhdistyksissä.
- Lehden välityksellä Marttojen aineistot ja tapahtumat (esim. hiilijalanjäljen laskeminen, kässätempaukset ja haasteet) saadaan tiedoksi jäsenistölle ja laajemmallekin.

Martta-akatemia lisää osaamista

Marttaopinnot tarjoavat kaikille mahdollisuuden jatkuvaan itsensä kehittämiseen ja vahvistavat arjen-, yhteistyö- ja tulevaisuustaitoja. Uuden oppiminen innostaa, kannustaa ja antaa uskoa omaan kykyihinkin. Arjen taidot ja tiedot tuovat turvallisuutta ja luovat yhteenkuuluvaisuuden tunnetta. Yhdessä tekeminen ja opiskelu on hauskaa ja samalla oppii uutta. Tuemme elinikäisen oppimisen periaatteella yksilöllistä kehitystä ja kykyä toimia yhteiskunnassa.

Tavoitteet

- Marttaopinnot vahvistavat kansalaistaitoja.
- Yhdessä tekeminen ja uuden oppiminen on hauskaa ja se tukee osallisuutta ja tasavertaisuutta.
- Mahdollistamme Martta-akatemiassa uuden oppimisen, sekä kohtaamisia ilmaston rajojen ja kohtuullisuuden puolesta.
- Henkilöstökoulutus ja valmennukset vahvistavat henkilöstön osaamista.
- Valmennukset auttavat jakamaan kokemuksia ja osaamista. Vuorovaikutteinen ja osallistava yhteiskäyttäminen vahvistaa yhteisiä toimintatapoja ja toiminnan tavoitteita.

Toimenpiteet

- Martta-akatemian rakentaminen jatkuu.
- Uudet koulutusmallit korvaavat aikaisemmat korvaavat taitoavaimet ja muut aikaisemmat marttaopinnot.
- Osa opinnoista avataan kaikille, myös niille, jotka eivät ole järjestön jäseniä.
- Kohtuullinen kulutus ja 1,5 asteen elämäntavat ovat keskeisiä sisältöjä Martta-akatemian verkko-opinnoissa.
- Kurssitarjottimen kursseista tuotetaan digitaalisia aineistoja.
- Henkilöstön osaamista vahvistetaan tiimivalmennuksilla.
- Koulutustoiminnan ja valmennusten kehittämisessä hyödynnetään palvelu- ja koulutusmuotoilua.

Henkilöstö on marttajärjestön voimavara

Haluamme marttajärjestön olevan arvostettu työpaikka, jossa osaava ja motivoitunut ammattihenkilöstö tekee työtä hyvässä yhteistyössä luottamushenkilöiden ja muiden vapaaehtoisten toimijoiden kanssa. Strategiamme toteutuminen edellyttää henkilöstön osaamisen ja asiantuntemuksen lisäämistä strategian lupauksen ja strategisten tavoitteiden sisällöistä. Kasvatamme henkilöstömme viestinnän ja tietohallinnon osaamista.

Tavoitteet

- Marttajärjestö on vastuullinen, oikeudenmukainen, erilaiset elämäntilanteet ja ikäjohtamisen huomiioon ottava työnantaja.
- Pidämme huolta henkilöstön työhyvinvoinnista ja työterveydestä.
- Työntekijämme ovat omien vastuualueittensa korkeatasoisia asiantuntijoita.
- Marttajärjestön asiantuntijat hallitsevat toiminnan eri osa-alueisiin vaikuttavat kestävän kehityksen vaatimukset ja osaavat soveltaa osaamistaan neuvonnassa ja marttayhdistysten tukena.
- Hanketoiminnasta vastaavat henkilöt kykenevät hakemaan ja toteuttamaan hankkeita eri rahoittajien sisällölliset ja taloudelliset vaatimukset täyttäen.

Toimenpiteet

- Toimenkuvat sekä toimi- ja päätösvaltuudet ovat selkeät.
- Henkilöstön osaamista vahvistetaan sekä järjestön sisäisellä että ulkopuolisella koulutuksella ja valmennuksella.
- Onnistuneilla rekrytoinneilla ja hyvällä perehdytyksellä sekä osaamista täydentävällä koulutuksella varmistetaan strategian lupauksen toteutuminen.
- Työtyytyväisyyttä ja työhyvinvointia mitataan säännöllisesti.

Talous mahdollistaa toiminnan

Järjestön toimintaedellytykset turvataan pitämällä talous tasapainossa pitkäjänteisesti siten, että toimintakulut eivät ylitä tuottojen määrää. Tuottojen määrää pyritään kasvattamaan, jotta toiminnan määrää ja laatua voidaan lisätä.

Tavoitteet

- Marttaliiton talous on tasapainossa.
- Järjestön rahoitus pohjaa laajennetaan.
- Toiminnan kustannustehokkuutta parannetaan.

Toimenpiteet

- Marttaliitolle laaditaan tasapainoinen talousarvio, jonka toteutumista varmistetaan kurinalaisella talouden hoidolla.
- Kirjanpito on ajantasaista ja tilinpäätökset moitteettomia.
- Taloudesta raportoidaan sovitulla jaksotuksella.
- Varainhankinnan ja asiakasmaksullisen toiminnan osuutta kasvatetaan jatkamalla palvelujen tuotteistamista ja lisäämällä palvelujen tarjontaa.

Ydinmittarit

Marttaliiton toimintaa ja strategian toteutumista mitataan strategiamittareilla. Vuoden 2021 toiminnalle on määritelty ydinmittarit. Lisäksi järjestöllä on toimintokohtaisia mittareita. Kohdennettua toimintaa mitataan erillisillä mittareilla.

Vuoden 2021 ydinmittarit ovat:

- Jäsenmäärän lasku taittuu. Tavoitetaso: Jäsenmäärä pysyy samana kuin 2020.
- Vapaaehtoistoiminnan tunnit. Tavoitetaso: Vapaaehtoistoiminnan tuntien määrä kasvaa 5 %.
- Neuvontaan osallistuvien määrä. Tavoitetaso: 100 000 osallistumista.
- Neuvonnan koettu hyödyllisyys. Neuvonta lisää arjen taitoja sekä terveellisiä ja kestäviä valintoja ja käyttäytymistä. Asiakkaat oppivat uusia asioita. Osallistujapalaute. Tavoitetaso 4/5
- Asiakkaat kokevat toiminnan olevan yhdenvertaista. Osallistujapalaute. Tavoitetaso 4/5
- Asiakkaat suosittelevat kursseja. Osallistujapalaute. Tavoitetaso 4/5.
- Neuvonnan vuosittaiset materiaalit valmistuvat 30.11. mennessä.
- Osaamisen tunnistamiseen liittyvät suoritukset. Tavoitetaso: Tehtyjen suoritusten määrä kasvaa.
- Martat.fi-verkkosivuvierailut. Tavoitetaso: 12 miljoonaa katselukertaa.
- Martat.fi-sivujen Marttakoulun -verkkosivuvierailut. Tavoitetaso: 6 miljoonaa katselukertaa.
- Sosiaalisen median kanavien tavoitavuus. Tavoitetaso: 12 miljoonaa katselukertaa.
- Sosiaalisen median kanavien yleisö. Tavoitetaso: 135 000.
- Painetun median mediaosumat. Tavoitetaso: 10 % kasvu.
- Osallistutaan Taloustutkimuksen SuomiTänään ja YouGov Vaikuttajayhteisöt -tutkimuksiin. Tavoitetaso: Martat parantavat sijoitustaan aiempiin tutkimuksiin verrattuna.
- Kansainväliseen toimintaan sitoutuneiden marttojen määrä. Tavoitetaso: 15% kasvu kansainvälisen toiminnan marttojen sosiaalisen median ryhmissä. Marttojen järjestämien kansainväliseen toimintaan liittyvien tilaisuuksien määrä kasvaa.
- Kehitysyhteistyössä alkaa uusi strategiaamme toteuttava kumppanuus vähiten kehittyneessä maassa. Malawin hanke saa jatkorahoituksen ja käynnistyy suunnitelmien mukaisesti.
- Tuloslaskelman tulos on talousarvion mukainen.

Tapahtumakalenteri 2021

27.3.	Earth Hour
19.-25.4.	Maailman suurin marvailta on vaatteidenvaihtopäivä
23.4.	Vuosikokousseminaari: Yksi maapallo riittää
24.4.	Marttaliiton vuosikokous
Toukokuu	Maailma kylässä -festivaali
28.6.-4.7.	Pride-viikko
30.5-5.6.	Euroopan kestävän kehityksen viikko (ESDW)
12.-16.7.	SuomiAreena, Pori
26.7.	Martan päivä
28.8.	Valtakunnallinen sienipäivä ja Nuku yö ulkona
30.8.-12.9.	Marttojen ja Suomen Ladun sieniretket
30.8. alkaen	Sieniviikko
11.-17.10.	Energiansäästöviikko
25.-31.10.	Marttailuviikko: Yksi maapallo riittää
Lokakuu	Lokakuu on puurokuu
12.11.-14.11.	Suomen kädentaidot -messut, Tampere

Marttaliitto, piirit ja yhdistykset osallistuvat vuoden aikana myös muihin tapahtumiin, temaviikkoihin ja messuille.